

Eesti Erametsaliidu ootused MAK 2030-le

- Tegutsemisvabadus. Metsaomanik saab ise otsustada milliseid tegevusi ta üldiseid olemasolevaid reegleid järgides teeb.
- Piirangute kompenseerimine. Kui metsaomanikule kehtestatakse täiendavaid piiranguid, mis tulenevad tema kinnistu asukohast või eripärasest ning erinevad üldistest reeglitest, tuleb need omanikule kompenseerida.
- Motiveeriv maksusüsteem. Metsanduses on kulude tegemine ja tulude tekkimine väga suures ajalises nihkes. Otstarbekas on metsaomanike maksustamisel lähtuda kogu tsükli vältel tehtavatest kuludest/tuludest, mis tähendab seda, et tulude tekkimisel peaks 60-70% olema varasemalt tehtud kulud arvestades maksuvaba.
- Metsade vanuselise jaotuse ühtlustamine. Jätkusuutlik metsandus on orienteeritud tulevikule, seda arvestades on oluline, et metsade vanuseline jaotus ning puidu saamise võimalused oleks võimalikult ühtlased. Küpsete metsade uuendamisel saadav puit on omaniku jaoks oluline tuluallikas, seetõttu on oluline teha uuendusriiet metsaomanikule sobivas eas. Vanuselise jaotuse ühtlustamine aitab kaasa kliimamuutustega kohanemisele.
- Metsauuendamise, metsahoodustööde ning infrastruktuuri arendamise toetamine. Need on tegevused mille tulukus realiseerub kaugemas tulevikus ning mida metsaomanikud ei ole võimelised oodatud mahus ja kvaliteedis ilma toetusteta tegema.
- Metsandusalane teavitustegevus. Tänaõsed koolide õppekavad annavad vähe infot metsanduses toimuvate protsesside ning võimaluste kohta. Ühiskonna teavitamine peab toimuma süstemaatiliselt.
- Ökosüsteemsete teenuste hinnastamine. Metsaomanikud oma tegevuste kaudu pakuvad hüvesid mida ühiskond tahab kasutada kuid mille saamiseks tehtavad kulud jäävad omaniku kanda.
- Ühistulise tegevuse toetamine. Eesti metsaomandi keskmist suurust arvestades on ühistuline tegevus võimalus majandusliku tegevust efektiivistada. Tuleb jätkata omanike nõustamise ning erametsanduse tugisüsteemi arendamist. Arvesse tuleb võtta metsaomandi suurusest tulenevaid eripärasid.

EEML kommentaarid probleemidele

1. METSAMAJANDUSE SUUNAMISEL TULEB SENISEST ENAM ARVESTADA METSADE ROLLIGA SÜSINIKURINGES, KLIIMAMUUTUSTE LEEVENDAMISES NING KLIIMAMUUTUSTEGA KOHANEMISES

Töörühma probleemid

Ökoloogia:K.1.4 Vähenenud teadlikkus metsa süsinikuvaru ja sidumise osas

Ökoloogia:K.1.5 Eesti metsades talletatud süsinikuvaru ja sidumine võivad väheneda

Ökoloogia: K.1.6 Eesti metsade majandamine ja maakasutus ei pruugi olla metsade süsinikuvaru seisukohalt optimaalne, samas kui eesmärk võiks olla metsade süsinikuvaru ja sidumisvõime suurendamine (ettepanekus: Metsamajanduse ja maakasutuse mõju Eesti metsade süsinikuvarudele vajab selgitamist. Eesmärk on metsade süsinikuvaru ja sidumisvõime suurendamine läbi teadmispõhise majandamise.)

Majandus: K.1.7 *Metsade väetamine on keelatud

Majandus: K.1.8 Puudub ülevaade LULUCF määruse mõjust, muuhulgas puiduressursi kättesaadavusele

Majandus: K.1.9 Puudub ülevaade energiamajanduses tulevikus kasutatavast puiduressursist ja nõudlusest.

Ökoloogia: K.1.10 Mõnedes metsaökosüsteemides ei ole varem kasutatud metsakasvatuse võttestik alati olnud ökoloogiliselt jätkusuutlik, senisest rohkem tuleb arvestada võimalike kliimamuutuste mõjudega.

Ökoloogia: K.1.12 Metsade raiejärgne uuendamine erametsades ei ole piisav metsade efektiivse süsiniku sidumise seisukohalt

Ökoloogia: Ü.4.5 Metsa raadamise mõju ei kompenseerita

EEML kommentaar: Üksikute metsaosade roll süsinikuringes ajas muutub. Kõik metsad ei saa olla pidevalt keskealised mil süsiniku sidumine on aktiivne ja heide minimaalne. Metsade jätkusuutlik majandamine ja püüdlus metsade ühtlasema vanuselise jaotuse poole tagab metsade süsinikubilansi parima tulemuse. Väetamine, kuivendamine ja metsakasvatustlikud võtted soodustavad puidu kasvu.

Väga oluline metsade süsiniku sidumise seisukohalt on uuendada metsi kasvukohale sobiva puuliigiga ning metsale omase metsaökosüsteem kiire taastamine pärast lageraieid.

Lahendus: metsakasvatuses seada eesmärgiks puitsuste ühtlasem jaotus vanuseklassidesse ning raiejärgne uuenemine sobivate puuliikidega. Metsatööstuses seada eesmärgiks pika kestusega toodete valmistamine võimalikult toorme tekkimise lähedal.

2. METSANDUSES ON TARVIS KASUTADA ELURIKKUSE SÄILIMIST TOETAVAD MAJANDAMISVÕTTEID.

Töörühma probleemid

Ökoloogia: K.4.1 Ohustatud metsaliikide kohta puudub neid arvestavate metsandusotsuste tegemiseks vajalik ülevaade

Ökoloogia: K.4.2 Seni reformimata riigimaade RMK-le üleandmisel või müümisel ei inventeerita loodusväärtusi, mistõttu kõrge kaitseväärtusega alad võivad sattuda raiesse

Ökoloogia: K.4.5 Looduslike häiringualadega seotud elustik on ohustatud

Ökoloogia: K.4.7 Pärast raieid metsa säilik- ja põlispuude jätmise praktikad ei ole piisavad metsaelustiku säilimiseks tulevases metsapõlvkonnas

Ökoloogia: K.4.8 Raiete käigus vähenevad metsas surnud puidu kogused ja heterogeensus

Ökoloogia: K.4.12 Vanade haavikute elustik on perspektiivis ohustatud

Ökoloogia: K.4.13 Esimese rinde väärislehtpuude (tamm, pärn, vaher, jalakas, künnapuu) vähesus ohustab nendega seotud liike ja kooslusi

Ökoloogia: K.4.17 Metsalindude arvukus kahaneb

EEML kommentaar: Elurikkuse säilimine metsades tervikuna on saavutatav metsade ühtlasema vanuselise jaotuse korral. Oluline on õigeaegne metsade uuendamine ja metsa kasvamiseks tulemusi andvate sobilike majandusvõtete rakendamine. Langemine äärmustesse tähendab osadele liikidele eeliste loomist, mis omakorda võib ohustada neid liike, kes täna on heas seisundis. Alternatiivsed majandamisvõtted tänasele metsamajandamise praktikale majandatavates metsades peavad lisaks elurikkuse säilimisele tagama ka puidu saamise võimalused. Metsade majandamise võteteks on metsa uuenemine/rajamine, metsa hooldamine ning puidu varumine. Kõige suurema elurikkusega on puisniidud ning kõige väiksem on meie tingimustes elurikkus vanades monokultuurides – elurikkuse seisukohalt tuleb eelistada segapuistuid. Lägeraied ja sellega kaasnev ökosüsteemi muutus on meie metsade struktuuri arvestades paratamatud.

Tuleb arvestada, et loodushoidu puudutav väga oluline metsapoliitiline kokkulepe tehti 2002. aastal Eesti metsanduse arengukava aastani 2010 raames, mil otsustati: rangelt kaitstavate metsade pindala tõstetakse olemasolevalt 7,2%-lt vähemalt 10%-ni vabariigi praegusest metsapindalast. Samast arengukavast leiame ka vääriselupaikade kaitse strateegia. Elurikkuse toetamiseks võeti suund säilik-, lama-, põlis- ja surnud puude jätmiseks raiesmikele.

Lahendus majandatavate metsade jaoks: elurikkus ei ole ainult vanades metsades, elurikkust tuleb näha ka nooremates kasvujõus metsades kus toimub traditsiooniline metsade majandamine erinevates vanuseastmetes. Ei saa lähtuda seisukohast, et majandusvõtete mitterakendamine suurendabki elurikkust. Looduskaitsealade alusel majandatavates kaitstavates metsades on vaja hinnata seniste rangete piirangute tulemuslikkust.

3. METSANDUSE SUUNAMISEKS KASUTATAVATE FINANTSMAJANDUSLIKE MEETMETE (TOETUSED, HÜVITISED, MAKSUD JMS) PRAEGUNE MAHT, STRUKTUUR JA RAKENDAMISE PÕHIMÕTTED EI TOETA PIISAVALT JÄTKUSUUTLIKU METSAMAJANDUSE EESMÄRKIDE SAAVUTAMIST

Töörühma probleemid

Majandus: Ü.4.1 Piirangute õiglase hüvitamise meetmed ei ole olnud piisavad;

Ökoloogia: Ü.4.2 Metsa loodusväärtuste hoidmise finantsmehhanism ei ole piisav, jätkusuutlik ja õiglane;

Sotsiaal: Ü.4.3 Piirangutest tulenevate saamata jäänud tulu kompenseerimine metsaomanikele ja kohalikule omavalitsusele pole sageli piisav või puudub üldse;

Ökoloogia: Ü.4.4. Ökosüsteemiteenuste turupõhised mudelid puuduvad;

Ökoloogia: K.3.2 *Riik ei toeta ega suuna loodushoidlikku metsamajandust.

EEML kommentaar: Piirangu kehtestajal peavad olema rahalised vahendid piirangu kehtestamise kompenseerimiseks. Näiteks KOV planeerib piirata asula ümbruses metsade majandamist, planeerimise käigus tuleb kavandada eelarvesse vahendid kompensatsioonide maksmiseks. Sama

kehtib ka riigi poolt planeeritavate piirangute puhul, riigiasutusel on ettenähtud vahendid piirangute kompenseerimiseks, kui tahetakse uusi piiranguid kehtestada tuleb vahendeid juurde saada või revideerida olemasolevate piirangute otstarbekust.

Erametsaomanikud pakuvad ühiskonnale ökosüsteemseid teenuseid ilma, et omanik midagi vastu saaks. Ei ole mehhanismi mille alusel arvutada ökosüsteemesete teenuste, sealhulgas süsiniku sidumise rahalist väärtust. Enamus erametsi on külastajatele avatud, omanikud ei ole keelanud korilust, metsades puhkamist ja sportimist. Metsaomanikel on peamine võimalus oma maalt tulu teenida läbi puidu müügi.

Lahendus: olenemata piirangu kehtestamise alusest (looduskaitse, muinsuskaitse, tiheasustus, sanitaarnõuded jne) tuleb metsaomanikule saamata jääv tulu kompenseerida. Igasuguste piirangute planeerimise käigus tuleb kavandada kompensatsiooni maksmisega seotud kulutused. Finantsmehhanism peab tagama kompensatsiooni maksmise (saamata jäänud tulu, võõrandamine) piirangu kehtestamise hetkest alates. Selleks, et tekiks alternatiivseid tulusaamise võimalusi tuleb hinnastada ökosüsteemseid teenused.

4. METSAMAJANDUSE KAVANDAMISEL TULEB SENISEST ENAM ARVESTADA LOODUSVÄÄRTUSTEGA. ELURIKKUSE JA ELUPAIKADE SÄILIMISEKS ON VAJA RAIET RUUMILISELT PLANEERIDA.

Töörühma probleemid

Ökoloogia: K.4.3 Piiranguvööndite eesmärk, funktsioon ja majandamisjuhised on ebaselged

Ökoloogia: K.4.4 Nõmmemetsade majandamine ja kaitse ei ole sealse elustiku säilimiseks optimaalne, võttestik vajab planeerimist lähtuvalt looduslikust häiringurežiimist

Ökoloogia: K.4.6 Metsamaastike ruumiline planeerimine ökoloogiliste eesmärkide täitmiseks on ebapiisavalt väljaarendatud

Ökoloogia: K.4.9 Raiete kontsentreerumine nii asukoha kui puuliikide mõttes toob kaasa elupaikade killustumise ja kohati ka isolatsiooni

Ökoloogia: K.4.10 Metsaraiet ei planeerita ruumiliselt, mistõttu kannatab nii metsamaastike sisene kui vaheline sidusus

Ökoloogia: K.4.11 Vääriselupaigad on osaliselt inventeerimata ja hävivad

Ökoloogia: K.4.16 Eesti metsades on vanu loodusmetsi alles vaid 2% metsamaast (Aastaraamat Eesti Mets 2016), millest ca 40% on range kaitseta

Ökoloogia: K.5.2 Metsade majandamine on ühendamata puisniitude ja –karjamaade loodusväärtuste kaitsega

EEML kommentaar: Loodusväärtuste kaitseks on looduskaitseadusega kehtestatud piirangud, metsaseadus seab raamid metsade majandamiseks arvestades loodusväärtuste säilimiseks vajalike piirangutega. Kui selgub, et mõne metsatüübi majandamiseks on otstarbekas rakendada kitsendusi, siis need tuleb kehtestada metsaseadusega. Raiete ruumilist planeerimist tehakse/saab teha riigimetsas. Erametsade puhul planeerib omanik oma metsamajanduslikke tegevusi tulenevalt metsaseadusest. Erametsade majandamisel on normiks üldised piirangud, kinnistupõhiseid normatiive piiranguteta metsades ei rakendata. Erinevate metsanduslike eesmärkide saavutamisele ning konfliktide ärahoidmisele aitab kaasa tõhus nõustamine.

Lahendus: kasutada ära olemasolevate kaitsete ning riigimetsa potentsiaali ning nõustada metsaomanike sobivaid metsanduslike tegevusi tegema.

5. METSAÖKOSÜSTEEMIDE TERVISLIKU SEISUNDI TAGAMISEKS VAJAME PRAEGUSEST TÕHUSAMAT SEIRET

Töörühma probleemid

Majandus: K.2.1 Eesti metsade tervislikku seisundit ohustab juurepessu levik, mis langetab puidu väärtust;

Ökoloogia: K.2.2 Metsas teatud sünteetiliste pestitsiidide (nt glüfosaatide) kasutamine võib ohustada ökosüsteeme;

Ökoloogia: K.2.3 Metsakaitse meetmed kliimamuutuste mõjude vähendamiseks on ebapiisavad (patogeenid ja häiringud):

Majandus: K.2.4 Kliima muutuste valguses puuduvad piisavad uuringud lähiriikidest pärit algmaterjali (metsaistutusmaterjali) sobivuse üle Eesti metsades.

EEML kommentaar: Seire iseenesest ei taga metsaökosüsteemide paremat tervisliku seisundit. Tuleb koostada tõepäraseid prognoose ning kavandada metsakaitsemeetmeid. Lisaks loetletud probleemidele tuleb pöörata tähelepanu ka ulukite poolt tehtud kahjustuste seirele. Metsa(kultuuride) kahjustused sõraliste poolt on piirkonniti erinevad ja põhjustavad metsakasvatajatele olulist kahju.

Kliimamuutustega seotud seire patogeenide ja kahjustuste leviku kindlaks tegemiseks.

Süsteemne lähenemine ja õigeaegne reageerimine.

6. METSAUUEENDAMISELE JA SELLEGA KAASNEVATELE METSAKASVATUSLIKELE TEGEVUSTELE EI PÖÖRATA ERAMETSADES PIISAVAT TÄHELEPANU, MISTÕTTU VÄHENEV METSADE PUIDULINE VÄÄRTUS JA HÜVISTE PAKKUMISE VÕIME

Töörühma probleemid

Kultuur: K.3.1 Kõik metsa majandajad ei järgi metsa majandamise head tava

Majandus: K.4.14 **Erametsad ei uuene okaspuuga (Ettepanekus: Erametsade puuliigiline koosseis on muutunud majanduslikult väheväärtuslike puuliikide suunas)**

Majandus: K.4.15 Erametsade uuendamiseks ei jätku metsakultiveerimismaterjali

Majandus: K.4.18 Kvalifitseeritud kategooriate metsaseemne puudus

EEML kommentaar: Metsauuendamise tulemuslikkuse eelduseks on metsaomaniku huvi oma metsi pikaajaliselt majandada. Praegune metsaomanike maksusüsteem võib olla põhjuseks miks metsaomanikud kaotavad huvi metsi majandada ja otsustavad oma metsa müüa. Ei piisa sellest kui motiveeritakse taimede soetamist ja istutamist, olulised on ka jätkutegevused kuni metsa keskealiseks kasvatamiseni. Keskmise suurusega metsaomanikele noore metsa hooldamiseks pakutav tugi aitab tõsta tulevikus metsade puidulisi väärtusi.

Viimaste aastate trend erametsades näitab jätkuvalt uuendamise huvi kasvu. Probleemiks on kultiveerimismaterjali puudus mida seni on leevendatud imporditavate taimedega.

Lahenduseks on metsaühistute kaudu metsaomanike tegevuse toetamise tõhustamine. Kodumaise taimetoomise suurendamine (finantsinstrumendid, toetused?), ulukikahjude kontrolli alla saamine.

7. METSA KUI ELUKESKKONNA JA METSA PÄRANDKULTUURI VÄHENE TEADVUSTAMINE

Töörühma probleemid

Kultuur: K.6.2 Metsa ei käsitleta inimeste ruumilise elukeskkonnana

Kultuur: K.6.3 Raielankide suuruse, kuju ja maastikulise paigutuse kontrollimatus

Kultuur: K.6.5 Puudub riiklikult tunnustatud ülevaade säilinud ajalooliste looduslike pühapaikade hulgast ja asukohtadest, mistõttu need võivad teadmatusel metsamajandamise tulemusena hävida

Sotsiaal: K.6.6 Üldharidussüsteemis ei käsitleta piisavalt tarbimise keskkonnamõju teemat, metsamajandust, sellega seotud tegevusvaldkondi (jahindus, looduskaitse), looduskultuuri ning puidukasutust

Kultuur: K.6.18 Metsades leiduva pärandkultuuri säilimine ei ole piisavalt tagatud

Majandus: K.6.23 Eesti rahvusparkide metsa majandamist reguleerides ei arvestata piisavalt loodusel põhineva turismi ning rekreatsiooni potentsiaali ning vajadusi

Majandus: K.6.25 Metsade prügistamine ja risustamine tekitab lisaks visuaalsele reostusele, jäätmete kõrvaldamiskulule, eluslooduse kahjustamisele, pinna- ja veereostuse ohule mh metsapõlengu ohu (puistu hävimisega kaasnev majanduskahju)

Kultuur: K.6.26 Metsa kultuurilise funktsiooni ebapiisav uuritus. Puudub kaasaegne põhjalik eestimaalaste loodustunnetuse uuring, mis aitaks lahti mõtestada looduse tähendust rahvuslikus identiteediloomes

Kultuur: K.6.27 Ebapiisav loodushoidlike tavade ning metsaga seotud Eesti rahvakultuuri traditsioonide õpetamine koolides

Kultuur: K.6.28 Looduslikud pühapaigad kõnetaksid tänapäeva kultuuris rohkem inimesi, kui neid tõlgendada läbi metsa ja tervise omavaheliste suhete aspekti

Kultuur: K.6.29 Looduse ja kultuuritraditsioonidega seotud huvihariduse ja huvitegevuse vähene tähtsustamine ja toetamine KOV tasandil

Kultuur: K 1.13. Eesti nüüdisarhitektuuris kasutatakse puitmaterjali liiga vähe.

Ökoloogia: K.6.31 *Eestis antav metsanduslik kõrgharidus ei hõlma piisavalt ökoloogilisi ja loodusväärtusi

Sotsiaal: K.6.32 Kehtestatavad looduskaitse piirangud ei arvesta alati kehtivaid valla üldplaneeringuid

EEML kommentaar: Inimeste huvid metsa kui elukeskkonna vastu on erinevad. Eestis on metsaomandi ning metsaga seotud töökohtadega seotud hinnanguliselt 10% elanikkonnast, see tähendab, et 90 % elanikest ei ole otseselt seotud metsa puiduliste väärtustega ning on huvitatud

kas korilusest, rekreatsioonist, sportimisest, maastikuilmest jne. Erinevate huvigruppide jaoks on metsa mõiste varieeruv ja kõigi jaoks metsa sarnase ruumilise elukeskkonnana käsitlemine ei ole võimalik. Üldharidussüsteemi õppekavasid tuleb täiustada metsamajanduse võimaluste käsitlemisega. Metsanduses on üldlevinud metsana käsitleda maad kus kasvavad puutaimed, samas on osade inimeste jaoks metsa mõiste seotud puude kõrguse ja vanusega, näiteks noort metsa käsitletakse halvustavalt võsana andmata endale aru, et enamus metsi on kord võsa olnud. Metsade majandamine sõltub metsade seisundist ja raiete planeerimine on sellest üks osa. Raielankide paigutuse kitsendused määrab metsaseadus.

Igasugune kultuuripärand väärib säilitamist, kas kultuuripärandi säilitamiseks metsas on ainuõigeks teeks seniste tegevuste (mis on kultuuripärandi säilitanud!) piiramine, on kaheldav. Rahvusparkide tegevuste planeerimisel peab püüdlema tasakaalustatud eesmärkide poole, turism on igati tervitatav, samas peab olema eesmärgiks ka kohalikule kogukonnale püsijäämiseks võimaluste andmine.

Lahenduseks on keskkonnalase teadlikkuse tõstmine erinevates suundades ning tegevuste planeerimisel erinevate huvidega arvestamine.

8. METSANDUSE ROLLI MAJANDUSES JA TÖÖHÕIVES EI TEADVUSTATA PIISAVALT

Töörühma probleemid

Sotsiaal: Ü.5.1 Metsas olevate loodusväärtuste täiendav kaitse ei kajastu kommunikatsioonis ja riiklikus statistikas/Metsaomanikud ei ole kursis puidu turustamise piirangutega, mis tulenevad metsa sertifitseerimisest

Sotsiaal: K.6.7 Puudub metsamajanduse pikaajaline visioon ning metsamajanduse stsenaariume pole koostatud koos mõjude hinnanguga metsanduslikule haridusele ja tööhõivele (ettepanekus sõnastatud kokku probleemiga K.6.9)

Majandus: K.6.8 Metsandussektori lisandväärtuse potentsiaal on palju suurem, kui seda praegu kasutatakse

Sotsiaal: K.6.9 Puudub riigi pikaajaline plaan majandatavate metsade, majanduspiirangutega metsade ja rangelt kaitstavate metsade osakaalu kohta (ettepanekus sõnastatud kokku probleemiga K.6.7)

Majandus: K.6.11 Puudub teadmine, mis ulatuses majanduspiiranguteta metsade pindala võib muutuda

Majandus: K.6.12 Puudub ülevaade puiduenergeetika majanduslikest mõjudest

Majandus: K.6.13 Puuduvad uuringud metsa nn kõrvalkasutuse majandusmõjudest ja selle võimalustest

Majandus ja sotsiaal: K.6.14 Metsanduse potentsiaali maapiirkondades töökohtade loomiseks ei ole efektiivselt kasutatud

Majandus: K.6.19 Puidubilansi aluseks olevad andmeallikad puudulikud ning puidubilansi ja prognoosi koostamise osas puudub riiklik valdkonna terviklik kaardistus

Majandus: K.6.20 Metsamaterjali maanteetranspordi madal efektiivsus

Sotsiaal: K.6.21 Looduses liikumise/loodusturismi ja tervisespordi jätkuva kasvu mõju metsakeskkonnale (looduskeskkonnale) ei ole piisavalt reguleeritud ja sellega kaasneva võimaliku negatiivse mõju ennetamine tagatud

Majandus: K.6.24 *Eesti loodusel põhineva turismi mainet kahjustab intensiivistuv metsaraie

Sotsiaal: K.6.30 Ühiskonna teadlikkus metsatööstuse rollist heaolu loomisel on madal

Majandus: K.3.7 Võimalik raieliimiidi sätestamise ülempiir ei paku piisavalt paindlikkust ning seetõttu võib jääda osa ressursi kasutamata

Majandus: K.3.13 *Lageraie langi pindala piirang takistab metsade efektiivset majandamist

Majandus: K.3.14 *Raievanused piiravad efektiivset majandatavate metsade majandamist

Majandus: K.3.15 Metsaressursi kasutamine madalama tõhususega võrreldes teiste Euroopa metsarikaste riikidega

Majandus: K.3.16 *Majandusmetsade (metsad, kus on lubatud raietegevus) tootmisvõime on alla oma potentsiaali

Majandus: K.3.17 Raiutava puidu madal kvaliteet vähendab Eesti tööstuse konkurentsivõimet ja metsaomaniku tulu

EEML kommentaar: Metsast saadavate puiduliste väärtuste olulisust ühiskonnale ei teadvustata piisavalt ning olemasolev metsasektori potentsiaal on jäänud kasutamata. Linnastavas ühiskonnas on inimeste arusaam metsas toimuvast ja metsast saadavatest hüvedest hägustunud. Metsaomanikud on huvitatud metsade majandamise käigus saadud puidu realiseerimisest, sellest tulenevalt on oluline rahvusvahelisel tasemele konkurentsivõimelise puidutööstuse olemasolu.

9. METSANDUSE INFRASTRUKTUUR VAJAB KESKKONNANÕUETEGA KOOSKÕLAS OLEVAT KORRASTAMIST

Töörühma probleemid

Majandus: K.3.9 Olemasolevate teede halb seisund takistab metsakasutust

Sotsiaal: K.3.10 Metsandusega seotud taristute (teede) korrashoid ja areng pole piisavalt tagatud

Ökoloogia: K.3.11 Metsakuivendusel on tugev negatiivne mõju märgadele metsa- ja sookooslustele, veelustikule, kaldakooslustele ning see hoogustab kliimamuutusi

Majandus: K.3.12 Kraavivõrk erametsas hooldamata

Ökoloogia: K.5.1 Metsade vooluveekogude ökoloogiline seisund on halb

EEML kommentaar: Erateede rajamisel ja korrashoiul on oluline roll kohalikul omavalitsusel, kes võiks olla huvitatud infrastruktuuri arendamisest. Eramaale puidu väljavedamiseks rajatud teed saaks kasutada kokkuleppel valla üldistes huvides. Kuivendussüsteemide hooldamine peaks olema paindlikum ja võimaldama jooksvate kulude katmist väiksema bürokraatiaga. Tuleb

tõhusamalt kasutada olemasolevat metsakuivenduse uuendus- ja rekonstrueerimistoetuste süsteemi ning tõhustada metsaühistute metsamaaparandustööde initsiatiivi.

Kliima muutuste kontekstis on oluline panustada teede kuna pikemate põuaperioodidega võib kaasneda oht maastike põlenguteks ning puudulik taristu raskendab ja takistab avastamist ja kustutamist.

10. ÜHISKONNA ARENGUST TULENEVALT ON TARVIS TEHA METSANDUSE SUUNAMISEGA SEOTUD INSTITUTIONAALSEID MUUDATUSI. ELANIKUD HINDAVAD METSANDUSTEEMADEL KAASARÄÄKIMISVÕIMALUST VÄHESEKS.

Töörühma probleemid

Sotsiaal: Ü.2.1 Kohati ebapiisav keskkonnajärelevalve

Sotsiaal: K.1.2 Kodanikel pole kohalikul tasemel piisavalt võimalust kaasa rääkida riigimetsa majandamise planeerimisel

Sotsiaal: K.1.3 Metsamajanduse planeerimisprotsessis ei ole piisavalt arvestatud metsamajanduse mõju elamumaa kinnistutele

Majandus: K.6.1 Metsade majandamine ja metsade kaitsmine on ühes ministeeriumis;

Kultuur: K.6.4 Metsanduse arengukavade koostamisel ja täitmisel ei ole piisavalt lähtutud valdkondadeülestest alusdokumentidest ja nendes püstitatud kultuuriga seotud eesmärkide saavutamisest

Sotsiaal: K.6.33 *Riigimetsa roll erinevate hüvede (sotsiaalsed, majanduslikud, ökoloogilised, kultuurilised) tagamisel ja ühiskondlik ootus sellele vajab täpsustamist ja avalikku arutelu.

Sotsiaal: K.6.34 Maaomanikud ei saa piisavalt kaasa rääkida tema maal toimuva jahikorralduse osas

Majandus: K.6.22 Puudub selge ja kõigile osapooltele teada olev poliitika või kokkulepe kolmandate isikute majanduslikuks metsa kõrvalkasutuseks

Majanduse töörühmas tõstatatud probleemidest peeti kõige olulisemaks keskkonnaministeeriumi eriilmeliste ja teatud määral vastuoluliste ülesannetega tegelemist.

EEML kommentaar: Põhiseadusest tulenevalt on omanikul õigus oma omandit vabalt vallata, kasutada ja käsutada. Kitsendused sätestab seadus. Metsaomandi kasutamisele seab lisaks looduskaitseadusele, metsaseadusele, teeseadusele, ehitusseadusele, muinsuskaitseadusele jne piiranguid ka kohalike omavalitsuste poolt kehtestav üldplaneering. Elanike võimalus metsandusteemadel kaasärääkimiseks on tagatud lisaks muudele võimalustele (kokkulepped erinevate osapoolte vahel) planeerimisseadusega. Täiendavate regulatsioonide kehtestamiseks puudub vajadus.

11. METSANDUSTEAVE EI KIRJELDA PIISAVALT KÕIKI JÄTKUSUUTLIKU METSANDUSE ASPEKTE. KOGUTUD ANDMEID ON TARVIS SENISEST PÕHJALIKUMALT ANALÜÜSIDA JA TULEMUSI AKTIIVSEMALT KOMMUNIKEERIDA. OTSUSTE TEGEMISEL ON TARVIS TUGINEDA TEADMISTELE JA UURINGUTE TULEMUSTELE

Töörühma probleemid

Sotsiaal: Ü.5.2 Vajadus võimalikult täpse ja adekvaatse metsainventeerimise süsteemi järgi.

Ökoloogia: Ü.5.3 Riigi kogutavad andmed ei ole kohati piisavad, et langetada teatud metsaökoloogiat puudutavaid metsanduslikke otsuseid.

Ökoloogia: Ü.5.5 Metsas toimetavate inimeste madal informeeritus valdkonna teadustulemustest ja nende rakendamise võimalustest.

Ökoloogia: Ü.5.6 Ühiskonna teadlikkus metsaökoloogiast on madal, mistõttu paljud arvamused, metsanduspoliitikas osalevad huvipooled ja poliitikat suunavad keskkonnaministeeriumi ametnikud ei suuda mõista metsa kui tervikut.

Kultuur: Ü.5.7 Metsanduslikud teabematerjalide (teadustööd, uuringud ja muud infomaterjalid) ei ole avalikkusele lihtsasti kättesaadavad.

Ökoloogia: K.1.11 Teadmised kliimamuutustega kohanemiseks paremini kohanevate puuliikide, ning vajaliku geneetilise mitmekesisuse kohta on ebapiisavad.

Majandus: K.6.10 Puuduvad uuringud looduskaitse otsestest ja kaudsetest kuludest ja tuludest.

Majandus: K.6.19 Puidubilansi aluseks olevad andmeallikad puudulikud ning puidubilansi ja prognoosi koostamise osas puudub riiklik valdkonna terviklik kaardistus.

EEML kommentaar: Metsade olemist täpsema ja parem ülevaate saamiseks tuleks võimaldada ka erametsades eraldise põhist inventeerimisandmete uuendamist metsaregistris. Andmete pidev uuendamine on oluline nii metsaomanikule oma tegevuste planeerimisel kui ka riigile tervikliku ülevaate saamiseks. Metsanduse suunamiseks on piisav 10 aastase intervalliga koostatav riiklikul tasandil metsanduse arengukava, mille käigus hinnatakse toimunut, seatakse eesmärgid ning kavandatakse tegevused eesmärkide saavutamiseks.

Hinnangute andmiseks on oluline omada ülevaadet metsade seisundist, rahalistest võimalustest ning kehtestatud piirangute maksumusest.

Oluline on analüüsida ja uurida täpsemalt metsamajandamise rolli metsade süsinikuringes. Kaugseire meetodite rakendamine metsainventeerimisel ja info kogumisel riiklikeks vajadusteks.

12. METSAOMANDI STRUKTUURIS TOIMUNUD OLULISED MUUTUSED EI TOETA JÄTKUSUUTLIKU METSAMAJANDUSE SOTSIAALSETE JA KULTUURILISTE EESMÄRKIDE SAAVUTAMIST

Töörühma probleemid

Majandus: K.6.15 Ebaeetilised võtted kinnistute ja raieõiguse ostmisel ja kasutusvalduste seadmisel, mis on väga aktiivsed ja pealetükkivad. Tagajärjeks see, et metsaomanikud ei saa õiglast hinda

Majandus: K.6.16 Metsaomandi killustumise (sh kaas- ja ühisomand) tõttu väheneb metsamajandamise aktiivsus

Kultuur: K.6.17 Füüsilisest isikust erametsaomanike (edaspidi talumetsaomanike) arvu ja nende omandis oleva metsamaa jätkuv vähenemine ning juriidilisest isikust metsaomanike (edaspidi firmametsaomanike) metsamaa pindala intensiivne suurenemine.

EEML kommentaar: Klassikaliste talumetsaomanike arvu vähenemine on toimunud linnastumise tagajärjel. Maalt linna kolimise ning metsa majandamisest loobumise põhjused on erinevad, kindlasti on üheks teguriks lisaks sotsiaalsetele ja maaelu üldise korraldamise küsimustele olnud ka väikemetsaomanikele ebasobiv maksusüsteem. Selleks, et metsaomanikud kergekäeliselt ei loobuks oma metsade majandamisest võimaldada füüsilisest isikust metsaomanikul arvata saadud metsatulust maha 60% tehtud kulude (k.a. metsade uuendamine) katteks.

Metsaomanike kaitsmiseks ebaeetilisi võtteid kasutavate vahendajate eest tuleb suurendada metsaomanike teadlikkust selleks on loodud toimiv erametsanduse tugisüsteem (metsaühistute, konsulentide jt meetmete, näiteks nõustamistoetus näol) oluline on jätkata omanike nõustamise ning erametsanduse tugisüsteemi arendamisega.

13. VIIMASTEL AASTATEL KASVANUD RAIEMAHT JA LAGERAIETE PINDALA VÕIVAD TULEVIKUS OHUSTADA METSADE ÖKOLOOGILISI VÄÄRTUSI

Töörühma probleemid

Ökoloogia: 1.1 *Raiemahud on tasemel, mis metsade vanuselise struktuuri muutuste kaudu ohustab elurikkust ja võib ohustada teisi metsade ökoloogilisi funktsioone

Kultuur: K.3.1 Kõik metsa majandajad ei järgi metsa majandamise head tava

Ökoloogia: K.3.3 *Lageraie keskne metsamajandus ohustab elurikkuse säilimist

Ökoloogia: K.3.4 *Kui raiemaht ohustab ökoloogilisi väärtusi, siis ei ole võimalik seda operatiivselt tuvastada ja sekkuda

Ökoloogia: K.3.5 * Praeguste raiemahtude säilitamine sotsiaalsetel ja majanduslikel põhjustel võib ohustada metsade ökoloogilisi väärtusi mitmekümne aasta pärast

Ökoloogia: K.3.6 *Raiemahtude alandamise vajadus liigirikkuse ja kliima kaalutlustest lähtuvalt

Majandus: K.3.8 Praeguse arengukava maksimaalne raiemaht, puistute vanuseline ja puuliigiline jagunemine ei taga tööstusele pikaajalist ühtlast puidukasutust

EEML kommentaar: Raiemahud on otseses seose küpsete metsade olemiga, kestliku metsanduse huvides on metsade vanuselist jaotust ühtlustada, kui küpsete metsade osakaal on vähenenud vähenevad ka raiemahud. Metsade ökoloogilised väärtused on erinevates arenguklassides erinevad, ei saa orienteeruda ainult küpsetes metsades olevatele ökoloogilistele väärtustele kuna küpsed metsad kas inimese abiga või looduslikul teel paratamatult ajas muutuvad.